

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. העשויה לברוח אבל עציץ שאינו עשוי לברוח לא ... עציץ דמפסיק אוירא לא 1
- ב. כל ששופע ויורד מטורי אמנון ... הנסין שבים רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהם מטורי אמנון עד נחל מצרים מן החוט ולפנים א"י מן החוט ולחוץ חו"ל..... 3
- ג. המוכר עבדו לסוריא כמוכר בחו"ל ... עכו ... לעבדים לא..... 4
- ד. בשלשה דרכים שוותה סוריא לארץ ישראל ובשלשה לחו"ל עפרה ממא בחו"ל.... 5
- ה. והמביא גט מסוריא כמביא מחו"ל..... 5
- ו. ובשלשה לא"י חייבת במעשר ובשביעי כא"י..... 6
- ז. והקונה שדה בסוריא כקונה בפרוארי ירושלים..... 7
- ח. והרוצה ליכנס לה בטהרה נכנס ... בשידה תיבה ומגדל..... 7
- ט. הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל רבי מטמא..... 7
- י. שכותבין עליו אוננו ואפילו בשבת ... אומר לעובד כוכבים ועושה ... משום ישוב א"י לא גזור רבנן..... 9
- יא. עבד שהביא גיטו וכתוב בו עצמך ונכסיי קנויין לך ... כל נכסיי קנויין לך ... אחד זה ואחד זה עצמו קנה נכסים לא קנה..... 9
- יב. הכותב כל נכסיו לעבדו יצא בן חורין שייר קרקע כל שהוא לא יצא בן חורין..... 10

דף ת.

א. העשויה לברוח אבל עציץ שאינו עשוי לברוח לא ...

עציץ דמפסיק אוירא לא

עציץ, או כל כלי שזורעין בתוכו¹, אם הוא נקוב פירותיו טבל מן התורה ותרומתו ומעשרותיו מן התורה ואף שסתמו הנקב בעפר ורגבים אינו נחשב סתימה.

ואם אינו נקוב אין חייב בתרו"מ אלא מדרבנן, גזרה אטו נקוב ואפשר לברך על ההפרשה, אבל אם הוא בתוך הבית א"א לברך כיון שיש פוטריין ואפי' בתרומת ירק דרבנן גזרו עליו אבל מה"ת פטור דלא קרינן בי' היוצא השדה.

¹ הכל בדרך אמונה הלכות תרומות פרק א הלכה כה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

עציץ נקוב המונח ע"ג יתדות גבוה מהארץ דינו כמחובר ואפי' יש בו עפר חו"ל חייב בתרו"מ מה"ת, ואינו דומה לספינה שי"א שצריך שתהא גוששת כלומר נוגעת בארץ כנ"ל דף ז': דשאני ספינה שאין עומדת על מקום אחד אלא הולכת². וי"א שאם הפסיק תחתיו בעצים או בבגד הוי הפסקה ואין נחשב עוד כמחובר.

אם העציץ של מתכת לכ"ע צריך נקיבה לחיבו מה"ת³, אף לאילן, ואם הוא של כלי גללים וכלי אדמה לכ"ע א"צ נקיבה⁴, אף לזרעים שהשרשים עוברים דרך הכלי.

אבל בכלי עץ וכלי חרס יש דעות בזה, דדעת רש"י דכלי חרס א"צ נקיבה אבל דעת רוב הראשונים⁵ שכלי חרס צריך נקיבה לזרעים, אבל לאילן א"צ נקיבה לרוב הראשונים. והכי קי"ל⁶.

ובשל עץ דעת הרבה פוסקים שא"צ נקיבה וי"א⁷ שבין של עץ בין של חרס בעי נקיבה ויש להקל כדעה זו⁸, ואף באילן יש לצדד לסמוך על המקילין בשל עץ שצריך נקיבה. שיעור הנקב כדי שיצא בו שרש קטן ואין אנו בקיאין בשיעורו בדיוק אבל הוא פחות מעט ממוציא זית⁹.

² חזו"א ערלה סי' א' סקמ"ז אות ב' וכ"פ בעה"ש סי' ע' סי"ז

³ חזו"א דיני ערלה אות ל"ב ובכלאים סי' י"ג סק"ג ובערלה סי' ב' סק"ג מ"ז ועיי' בחזו"א שביעית סי' כ"ב סק"א דמשמע דאבן דינו כמתכת ולא כחרס ועיי' בירו' ברכות פ"ט ה"ב שרשי תאנה רכים בוקעים בצור ואולי יש חילוק בין צור לכלי אבן וצ"ע ועיי' ר"ש עוקצין פ"ב מ"י ועיי' בתשו' הרא"ש כלל ב' סי' ד'. דרך אמונה – ציון ההלכה ס"ק תנח

⁴ מל"מ פ"ב מבכורים ה"ט מדברי רבנו בפ"ב מטו"א הי"א וכלי אדמה הוא כלי חרס שלא נצרך בכבשן כמש"כ המל"מ שם בשם רוב הראשונים ועיי' במל"מ שם דדעתו דדוקא אם אין תחתיתן עבה אבל אם הוא עבה הרבה אין השרשים יכולים לעבור וצריך נקיבה וכ"נ ברא"ש עוקצין פ"ב מ"י ושמענו בשם מרן ז"ל דעציץ נקוב המונח ע"ג רצפת בלמות הוי כנקוב דהשרשים יכולים לעבור. שם ס"ק תנט

⁵ תוס' גיטין ז' ב' ורמב"ן ורשב"א והי' הר"ן ורישב"א ומאירי וכן בחי' ריטב"א החדשות בשם רשב"א בניטין שם וכ"כ רמב"ן וריטב"א גיטין כ"ב ויראים מצוה נ"ג ועיי' בשנו"א הארוך ערלה פ"א מ"ב שהסכים ג"כ לשיטה זו ועיי' בביאור הגר"א או"ח סי' של"ו ס"ח וביו"ד סי' רצ"ד סקס"ד וצ"ע ואולי באו"ח יש מ"ס וע"ע בשנו"א הקצר חלה פ"ב מ"ב. שם תסא

⁶ ואם הי' נטוע בו גם עץ וגם זרעים מסופק בירושלמי דכיון שהוא כנקוב אצל האילן אם מהני גם לזרעים שבו.

⁷ דעת הראב"ד מובא במל"מ פ"ב מבכורים ה"ט וכ"ד הר"ש והרא"ש כמש"כ בחזו"א שביעית סי' כ"ב סק"א ובסי' כ"ו סק"ד כתב שכ"ד רבנו ג"כ לפ"ד הגר"א [נדלא כמל"מ פ"ב מבכורים ה"ט] וכ"כ במאירי גיטין ז' ב' בשם י"מ וסיים וזה נכון וכ"פ המאירי בברכות מ"ז ב'

⁸ חזו"א. שם אך יתכן שלא הקיל אלא בדרבנן. שם ס"ק תסט

⁹ מבואר בגמ' שם ויתכן שבזמנינו נתקמנו השרשים כמו שנתקמנו הזיתים ואולי השרשים נתקמנו יותר ויש לשער לפי השרש של היום לכן א"א לידע השיעור ויש מי שהעיד בשם מרן זצ"ל שאמר לו לעשות הנקב שתי צ"מ על שתי צ"מ וצ"ע. שם ס"ק תעה

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אין נ"מ אם הנקב בשוליו למטה¹⁰, או בדופןו מן הצד, ואפי' נשאר תחת הנקב כדי לקבל רביעית, ובלבד שיהא כנגד שרשי הזרעים אבל אם הוא רק כנגד הנוף לא מהני, וכ"ש כשהנקב בשוליו דמהני ואפי' אינו כנגד השרש.

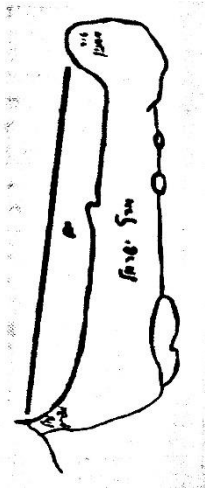
עציץ נקוב המונח ע"ג עציץ נקוב שניהן נחשבין כמחובר. עציץ שאינו נקוב שגדלו הזרעים ויצאו חוץ לעציץ כיון שרואין אויר הקרקע הוי כולו כמחובר ואין נ"מ בזה בין זרעים לאילן ודוקא שהתפשטו מצדדי העציץ אבל מה שעולה למעלה מן העציץ כנגד אויר העציץ אין הנוף יונק באלכסון מן הצד.

הזורע ע"ג גג בית הוי כעציץ נקוב וחייב מה"ת בתרו"מ כיון שהוא בנין קבוע ומחובר הוא כעיקר שדה ואפי' רצוף באבנים, ולא הצריכו נקוב אלא בעציץ המטלטל ואפי' יש מעקה לגג ואין עפר הגינה רואה את האויר.

ב. כל ששופע ויורד מטורי אמנון ... הנסין שבים רואין

אותן כאילו חוט מתוח עליהם מטורי אמנון עד נחל

מצרים מן החוט ולפנים א"י מן החוט ולחוץ חו"ל

כבר התבאר לעיל דף ז: שכל ששופע ויורד מטורי אמנון ולפנים א"י¹¹, מטורי אמנון ולחוץ ח"ל, והנסים כלומר האיים שבים והים עצמו רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהם מטורי אמנון מראש השפוע ועד נחל מצרים הוא הנקרא ואדי אל עריש¹² שהוא גבול א"י ממקצוע דרומית

¹⁰ מ"ב סי' של"ו סקמ"ב וכ"כ בחזו"א או"ח סי' ס"ב סקכ"א וכתב דכן דעת כל הראשונים דלא כמל"מ שעשה מחלוקת בזה אמנם מצאתי במאירי שבת צ"ז ב' שכתב דלא מהני בדופןו רק בשוליו ובירו' פ"ב דחלה ה"ב משמע דעציץ שא"נ המונח במערה ולמעלה גלוי לגג המערה יונק מהנג והוי כנקוב דאמרי' התם הקונה עציץ שא"נ אף על פי שלא קנה קרקע שתחתיו וקרקע שעל גביו כו' משמע דקרקע שעל גביו נמיו משוי ל' כנקוב. שם ס"ק תעה

¹¹ רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה ז, ודעת רבנו דר"ק הרצועה הוה ההולכת מעכו לכזיב היא חו"ל אבל כל שאר סביבותיה הוא א"י ונמשך א"י לצד צפון עד שמגיע לטורי אמנון שעומד סמוך לים במקצוע צפונית מערבית של א"י והוא הר ההר דכתיב ב' מסעי וראש ההר מקום שמתחיל לשפע לצד דרום הוא גבול א"י ומשם ואילך לדרום הוא א"י ומצד השיפוע ולצפון הוא חו"ל

¹² רדב"ז וכ"כ כו"פ פ"א בשם רס"ג וכתב בהקדמת ארץ חפץ שכן הסכימו כל הראשונים והאחרונים, ורש"י היושע י"ג ג' וכ"ה בתרגום יונתן ב' מסעי שהוא הנילוס ועיין ציון ההלכה קס ולפי מה שראיתי במפה הנילוס

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

מערבית¹³, מן החוט ולפנים א"י, מן החוט ולחוץ ח"ל, וכל אי שמתחיל בתוך החוט ויוצא חוץ לחוט החלק שנכנס בתוך החוט דינו כא"י ואי קפריסין כולו מחוץ להחוט¹⁴.

ג. המוכר עבדו לסוריא כמוכר בחו"ל ... עכו ... לעבדים

לא

המוכר עבדו¹⁵ לחוצה לארץ, או לסוריא או לעכו שהם גם כן אינם ארץ ישראל ממש, כיון שמוציאו רבו מקדושת ארץ ישראל ומצות השייכים בה, תקנו לעבד שיצא לחירות¹⁶, וקונסים את רבו השני¹⁷ שקנאו שיכתוב לו גט

נמשך למעלה ונופל לים הגדול וכ"כ הרמב"ן בבראשית ב' י"א שהנילוס הולך על פני כל ארץ מצרים עד נפלו בים הגדול באלכסנדריא של מצרים ובודאי הכונה בגבול א"י לתחלת הנילוס במקום שנופל לים הגדול וא"כ אין ג"מ כ"כ בין פ"י רס"ג לפ"י רש"י דלשניהם יוצא החוט לדרום כמעט במקום א' והוא נגד קצה ים המלח ורק ג"מ לענין נסין שבים ולענין הערים שברוחב הים על שפתו עד אלכסנדריא [ואם כבשום עו"מ] ומה שהביא הרד"ק ביהושע י"א ט"ז וכו"פ פ"א והוא בתוספתא דתרגום יהושע פ"י מ"א דגושן של יהודה הוא גושן שישבו בו בני מצרים נ' דס"ל הגושן זו היא על שפת הים והולך על ת"י שמות י"ב ל"א דגושן באמצע מצרים דלא יתכן כלל דחצי מצרים יהא א"י וכן מוכח דהא בתוספתא הנ"ל אמר שהוא גרר שנתן אבימלך לשרה וגרר סמוכה לנחל מצרים כמ"ש בב"ר פס"ד וכן בירו' פ"ו דשביעית ה"א וכן מוכח בדברי רבנו בפ"ה ממלכים ה"ז שכ' דאלכסנדריא בכלל האיסור לגור במצרים וא"כ ע"כ דהוא בכלל מצרים ולא מא"י וגם כתב שם דמצרים מתחיל מים הגדול ולפ"ז תמוה מה שהביא בס' משנת יוסף פ"ו משביעית בשם הר"י קשטרו דקהיר הוא א"י לדעת רש"י אמנם גבול דרומי של א"י אין הולך בקו ישר ממש מנחל מצרים לקצה ים המלח דהכתיב בפ' מסעי ונסב הגבול ויצא הגבול ומ"מ מסתבר שאין יוצא הרבה וצ"ע והא דכתיב בפ' משפטים ושתי את גבולך מים סוף צ"ע ואולי הרחבת מצרים הוא כמ"ש"כ מרן בשביעית סי' ג' סק"ל לענין נהר פרת ועי' ברש"ם חלה דף פ"ב ב' שכ' דאלכסנדריא א"י היא אלא שלא כבשוה וצ"ע ושמענו בשם מרן ז"ל שעיר שקורין היום אילת ודאי חו"ל היא ועי' בתוס' אנשי שם מע"ש פ"ה מ"ב דתרי אילת איכא ועמש"כ בבב"ל בענין הגבול הדרומי הנלענ"ד:

¹³ ואף על גב שרבנו כתב לעיל שעולי מצרים לא כבשו רק עד אשקלון ונחל מצרים הוא רחוק יותר מאשקלון מ"מ לענין הנסין שבים מותרין חוט מנחל מצרים עד טורי אמנום שהם הגבולות שבפ' מסעי ואם הם בתוך החוט הרי הן כא"י ובלבד שעולי מצרים כבשו הנסין האלו ויש מצוה לכובשם כמו כל א"י ואם עו"מ כבשום ולא עו"ב דינו כארץ שכבשו עו"מ ולא עו"ב.

¹⁴ תשו' רדב"ז ח"ד סי' ל' דלא ככו"פ ספ"ט ומ"מ אפשר שהיא בכלל המקומות הסמוכים דחייבין מדרבנן להרבה ראשונים ועי' ירו' דמאי פ"ב ה"א והא כמון בקיפרוס:

¹⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד רסו פב

¹⁶ במשך חכמה דברים פרק כג פסוק מז "לא תסגיר עבד אל אדניו. מכאן אמרו (ספרי): המוכר עבדו (לעכו"ם או לחו"ל יצא בן חורין). ובגמרא (גיטין מה, א) פריך דאם כן "אשר ינצל אליך" – "אשר ינצל מעמד" מיבעי ליה. ונראה דגם הספרי מפרש דבעבד שברח לארץ מחו"ל מיירי כראב"י, רק דכל שכן הוא אם מכרו רבו לחוץ לארץ או לעכו"ם דגרע מחו"ל דמפקיעו ממצוות ודאי דיצא בן חורין. משמע שמדאורייתא יוצא לחירות וצ"ע.

¹⁷ שאם לא היה קונה, לא היה לרבו הראשון למי למכור.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

שיחרור ויפסיד את דמיו מיד שקנאו סתם, ואפילו קנאו במשיכה או בהגבהה ועדיין לא נתן הדמים, יצא לחירות, וצריך לתת למוכר המעות¹⁸.
ואם יאמר איני רוצה להוציאנו לחו"ל רק אשתעבד בו בארץ ישראל, אין שומעין, שחוששים אנו פן ישדלנו בדברים לילך אחריו¹⁹.

ודין זה נוהג אפילו בזמן הזה, ואע"ג דבעונותינו הארץ חרב ושמים ובטלו כמה מצות התלויות בה, מ"מ בקדושתה קיים ומצוה לדור בתוכה, ולא להוציא ממנה שום אדם²⁰.
ודוקא במקומות שיש בהם קדושה, עתה אבל אותן מקומות²¹ שבטלה קדושתם בגלות הארץ ולא חזרו וקידשום בקדושה שניה, אין נחשבים ארץ ישראל²².

ד. בשלשה דרכים שוותה סוריא לארץ ישראל ובשלשה לחו"ל עפרה טמא לחו"ל

סוריא עפרה טמא²³ כחוצה לארץ, ואוירה טהור²⁴, לא גזרו על אוירה.

ה. והמביא גט מסוריא כמביא מחו"ל

כבר התבאר לעיל שמעיקר דין הגמרא שהמביא גט יש מקומות שהם בתחומי ארץ ישראל ואין אומרים בפני נכתב ויש שאינם, ובבל כארץ ישראל לגיטין. אולם בזמן הזה אפילו בארץ ישראל וכל שכן מסוריא צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם²⁵. ואפילו מבית לבית בעיר אחת, צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם.

ובכלל אם אין עדי הגט עומדים לפנינו ואין אנו מכירין חתימתם, וצריך אחרים שיכירו חתימתן צריך השליח לומר בפני נכתב ובפני נחתם, אפי' באותה שכונה²⁶ ואם לא אמר

¹⁸ ערך לחם למהריק"ש ש"ך קי והא דקנסינן הלוקח להפסיד המעות ולא המוכר שהרי גם הוא עביר איסורא, היינו משום דהעבד ביד הלוקח הוא והיכא דאיכא איסורא התם קנסינן.

¹⁹ ש"ך שם קיא

²⁰ לבוש שם

²¹ עיין חגיגה ג ע"ב.

²² מנ"ח תקסח אות ה

²³ רמב"ם הלכות טומאת מת פרק יא הלכה ו

²⁴ ולפי הנראה דאפי' באינה סמוכה נמי לא גזרו על אוירה אלא דכל שאינה סמוכה לא מצוי ליכנס בטהרה בשידה תיבה ומגדל אף שלא גזרו על אוירה משום דדבר טמא מפסיק וא"כ כבר נטמא קודם שיכנס לסוריא. משנה למלך שם

²⁵ שו"ע ונו"כ שם א וברמ"א שם.

²⁶ לחוש לר"ת וסיעתו. בתשו' הרדב"ז ח"א סי' ת"ו שבעיקר הדין אם משכונה לשכונה צריך לומר בפני ובפני איכא פלוגתא דהתוס' כתבו בשם ר"ת דהשתא בזה"ז כו' וכ"כ הרשב"א והסמ"ג אבל מדברי הר"ף ז"ל שלא

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

נוטלו הימנה וחוזר ונותנו לה ואומר בפני כו' ואם הלך השליח או שמת תנשא לכתחלה ואם יבא הבעל ויערער יתקיים הגט בחותמיו ואם לא יתקיים תצא.

ו. ובשלשה לא"י חייבת במעשר ובשביעי' נא"י

סוריא יש²⁷ דברים שהיא בהן מדרבנן כארץ ישראל ויש דברים שהיא בהן כח"ל, וישראל²⁸ הקונה בה קרקע בקונה בא"י לענין תרומות ומעשרות ושביעית²⁹, והכל בסוריא מדברי סופרים. שכיבוש יחיד אינו כיבוש.

הקונה שדה³⁰ בסוריא חייב בתרומות ומעשרות³¹ מדבריהם³², כמו שיתחייב מן התורה הקונה בירושלים³³, ומברכין על הפרשת תרו"מ שם³⁴.

כתב הא דרבא דמשכונה לשכנוי' נראה שהוא סובר דדוקא במקום למקום וכך הם דברי הרמב"ם ז"ל וכן העיד עליו המגיד.

²⁷ רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה ד

²⁸ אבל בקרקע של גוי אין קדושה בסוריא

²⁹ וכן לענין שאר מצות התלויות בארץ כמו לענין ביכורים כמבואר ברמב"ם פ"ב מביכורים ה"א וכן לענין כלאים כמ"ש פ"ח מכלאים ה"ג, וכן בכלאי זרעים כמבואר בחזו"א כלאים סי' ד' סקכ"ג ולענין לקט שכחה ופאה וכונת רבנו רק לאפוקי שאר דברים שאינן ממצות התלויות בארץ שבהם בהרבה דברים אינן נא"י כנ"ל ואפשר דבא למעט ג"כ נטע רבעי כמ"ש כ"ב בפ"ט ממע"ש ה"א וכן ספק ערלה וכלאי הכרם כמ"ש כ"ב בפ"י ממאכ"א ה"א:

³⁰ רמב"ם שם הלכה טו

³¹ הו"ן ממעשר שני לדעת רבנו כמ"ש כ"ב בפ"א ממע"ש ה"ד ודעת הראב"ד דגם מע"ש חייב ומעשר עני חייב לכו"ע עיין חזו"א ערלה סי' י"א סק"יז

³² ובתשו' בית דינו של שלמה (שהי' מרבני סוריא) או"ח סוף סי' ב' ג' [וגם מובא בס' נבחר מכסף סי' כ"ד] כתב שאין נוהגין להפריש תרו"מ בזה"ז בסוריא והוא צועק ע"ז שהוא שלא כדין ושהוא נהג לעשר וכן גדולים שהביא שם אלא שלא מחה בצבור מפני המנהג אף שלא ידע טעם לזה ע"ש וכן הביא בשו"ת ברכה יו"ד סי' של"א סק"א בשמו שצריך לעשר וכן נהגו הגדולים ע"ש וכן לענין שביעית יש להחמיר שם כדינא דגמ' כמ"ש בתשו' מהר"ם גלנטי סי' נ"ז.

³³ ואין בה את הקולות הנהגות בשאר חו"ל עיין פ"ג ה"ג ופ"ו ה"ח ופ"י ה"א ופ"י"א ה"ז והכ"ב ופ"י"ב ה"א ופ"י"ג ה"א ובפ"טו ממעשר ה"ה כ"ז. אך יל"ע דלקמן בפ"ח מביכורים ה"ח נראה דסוריא דינה כחו"ל לכל הדברים וא"כ כשכתב שם בהי"ב כל הקולות של חו"ל גם סוריא בכלל ושמה בחלה הקילו מפני הטומאה וצ"ע ועוד ראי' דהא דעת רבנו בסמוך הכ"ב דפירות א"י שיצאו לסוריא חייבין מדרבנן ואילו יצאו לחו"ל אפי' למצרים ועמון ומואב ובבל פטורין כמ"ש בחזו"א שביעית סי' ז' (דף ק"ט ב' ד"ה לדעת הגר"א) בשם הכ"מ וכן בחו"ל לא גזרו על הדמאי דלא עדיף מכזיב ולהלן ואילו בסוריא גזרו על הדמאי כמ"ש הר"ש והרא"ש בפ"ו דדמאי מ"א וכ"כ בחזו"א שביעית סי' ד' סק"ג. דרך אמונה ציון ההלכה שם ס"ק שב.

³⁴ פשוט דגם על חיוב דרבנן מברכין וכ"כ רבנו בפ"טו הכ"ב לענין אכילת חלת חו"ל ובפ"ה מביכורים ה"א לענין הפרשת חלת חו"ל ולא דמי לדמאי שאין מברכין משום שאינו אלא מספק כמ"ש בשבת כ"ג א' וכן על הפרשת תרו"מ בבבל ומצרים ועמון ומואב מברכין וכן מבואר בכ"פ פ"ה שכו' שמברכין על הפרשת תרו"מ בבית שאן בדגן תירוש ויצהר דלא גרע ממקומות הסמוכין [ודעתו שם דמקומות הסמוכין אין חייבין אלא בדגן תירוש ויצהר] ומ"ש כ"ב בהנהגות דברי ישראל על השע"צ דבצידון מפרישין בלא ברכה לא הבנת. דרך אמונה ציון ההלכה שם ס"ק עה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אבל הקונה פירות מן העכו"ם בסוריא, בין תלושין בין מחוברים ולא קנה הקרקע, אפי' קודם שבאו לעונת המעשרות אף על פי שמירחן ישראל הואיל ואינו מקרקע שלו פטור.

קנה קרקע מן העכו"ם בסוריא ופירות או ירקות מחוברים בה, אם הגיעו לעונת המעשרות שהביא שליש ביד העכו"ם פטורין, ואם עדיין לא הגיעו לעונת המעשרות, הואיל וקנה אותם עם הקרקע חייב לעשר.

דף ח:

ז. והקונה שדה בסוריא נקונה בפרוארי ירושלים

י"א³⁵ שהקונה שדה בסוריא בסוף הגבול, שאין דבר מפסיק בינה ובין ארץ ישראל כיון שהיא סמוכה לא"י ואותה שדה היא של ישראל³⁶ אפי' גושה טהור מכיון שיכול להכנס לה בטהרה³⁷, לא גזרו עליה כלל. אבל אם היה רוחב טפה מארץ העמים או מבית הקברות מפסיק בין ארץ ישראל לשדה שקנה בסוריא, שאין יכול ליכנס בה בטהרה, עפרה של אותה שדה טמא בחוצה לארץ.

ח. והרוצה ליכנס לה בטהרה נכנס ... בשדה תיבה ומגדל

מכיון שלא גזרו על אוירה של סוריא כמו שהתבאר, לפיכך³⁸ אם היתה סמוכה לארץ ישראל בסוף הגבול שפה בשפה, ולא היה מפסיק ביניהן לא ארץ העכו"ם ולא בית הקברות ולא בית הפרס, הרי זה יכול להכנס לה בטהרה בשדה תיבה ומגדל, והוא שלא יגע בגושה.

ט. הנכנס לארץ העמים בשדה תיבה ומגדל רבי מטמא

כבר התבאר במסכת נזיר דף נה: שגזרו על גושה של ארץ העמים טומאה וחזרו וגזרו על אוירה, ובמסכת חגיגה דף כה: התבאר שחכמים גזרו טומאה

³⁵ ר"ש ור"ב מסכת אהלות פרק יח משנה ז, והרמב"ם שלא חילק ולא פירש כך לכאורה ס"ל לאסור אולם צ"ע איך יפרש המשנה שם ועיין משנה למלך שם.

³⁶ לאפוקי אם לא קנאה ישראל רק שהיא של עובד כוכבים אף שאין מפסיק שאר ארץ העמים ולא קברות בין ארץ ישראל לשדה עובד כוכבים שבסוריא טמאה. חרושי מהרי"ח שם

³⁷ כדלהלן בשדה תיבה ומגדל

³⁸ רמב"ם טומאת מת שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

על ארץ העמים, מפני שהנכרים מתרשלים בקבורת מתייהם וקוברים אותם בכל מקום³⁹. ושלא גזרות גזרו: א) יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו על גוש העפר של ארץ העמים⁴⁰, לפי שבכל חלק מהעפר יש לחוש שמא נמצא שם עצם של מת כשעור שעורה, שמטמא במגע ובמשא, אבל לא גזרו אלא טומאת ספק, שאם נגעו תרומה או קדשים בגושה היו תולים, לא אוכלים ולא שורפים, ועל אורה של ארץ העמים לא גזרו כלל; ב) שמונים שנה לפני הרבן הבית גזרו אף על אורה ספק טומאה, ג) כמה שנים אחר החורבן, בזמן שבית דין הגדול היה באושא, חזרו וגזרו⁴¹ על גושה טומאת ודאי, שתרומה שנגעה בו שורפים אותה, וטומאת אורה השאירו כמו שהיתה בטומאת ספק.

ארץ העמים מטמאה במגע ובמשא ואינה מטמאה באהל⁴², אבל אם נכנס בראשו ורובו לארץ העמים, יש לו דין של טומאת אורה וטומאת אהל שלמרות שעל האויר עצמו לא גזרו טומאה, כל שאינו מאהיל על העפר. כשמאהיל נטמא⁴³. וי"א⁴⁴ שגזרו על האויר עצמו שיטמא.

המהלך⁴⁵ בארץ העכו"ם אפילו בהרים ובסלעים טמא טומאת שבעה⁴⁶, אף על פי שלא נקבר שם מת מעולם, מכל מקום נתגלגל שם עפר ארץ העמים⁴⁷. ואפילו עירות ישראל שבארץ העמים טמאות משום ארץ העמים, שלא חילקו חכמים בחוץ לארץ⁴⁸.

³⁹ פהמ"ש להרמב"ם אהלות פ"ב מ"ג, ועי' רמב"ם טומאת מת פ"ב ה"טז

⁴⁰ כמבואר כל זה בשבת טו: ועי' ירושלמי שבת פ"א ה"ד שהלכות ארץ העמים הן מגזרות י"ח דבר של תלמידי ב"ש וב"ה, שההלכה שהיתה בידם מיוסי בן יועזר ויוסי בן יוחנן שכתוה.

⁴¹ ועי' רמב"ם טומאת מת רפ"א ומאירי נזיר נד שמשמע שרק שתי גזרות היו טומאת גושה וטומאת אורה

⁴² רמב"ם טומאת מת פ"ב ה"טז ופ"ג ה"ב. שאם הכנים ידו או אחד מאבריו לארץ העמים והאהיל על גושה, אינו טמא. מל"מ טומאת מת פ"א ה"א ד"ה ודע שבכ"מ

⁴³ משנה למלך שם

⁴⁴ משנה אחרונה אהלות פ"ח מ"ו, וכ"ד הלח"מ נזירות פ"ז ה"ג

⁴⁵ רמב"ם הלכות שם פרק יא הלכה ה

⁴⁶ בים ובמקום שהים עולה כזעפו מהור משום נוגע בארץ העכו"ם וטמא משום אורה.

⁴⁷ פיהמ"ש לרמב"ם שם יח ו

⁴⁸ תוס' אנשי שם אהלות פ"ב מ"ג בשם ב"ד.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

הנכנס לארץ העכו"ם בקרון או אפילו בכלי טיס הפורח באויר, או באהל שנישא בידי אדם⁴⁹, טמא, שאהל זרוק אינו קרוי אהל ואינו חוצץ בינו לבין העפר, ולבין האויר⁵⁰.

י. שנותכין עליו אוננו ואפילו בשבת ... אומר לעובד כוכבים ועושה ... משום ישוב א"י לא גזור רבנן

מותר לקנות⁵¹ בית מגוי בארץ ישראל בשבת⁵², וכיצד הוא עושה מראה לו כיסים של דינרין, אבל אסור ליתן לו מעות להדיא⁵³, ומותר לו לומר לגוי לכתוב לו שטר בשבת וחותם הגוי ומעלהו בערכאות שלהם⁵⁴, שאמריה לגוי שבות מדרבנן, ומשום ישוב ארץ ישראל לא גזרו. וכן הלוקח בית מהם בסוריא, שסוריא בארץ ישראל לדבר זה⁵⁵.

יא. עבד שהביא גיטו וכתוב בו עצמך ונכסיי קנויין לך ... כל נכסיי קנויין לך ... אחד זה ואחד זה עצמו קנה נכסים לא

קנה

המוסר גט⁵⁶ שיחרור לעבדו הכנעני על מנת שישתחרר כשיגיע לבי"ד, שצריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם כשמגיע לבי"ד, לא שנא אם כתוב בו

⁴⁹ ערוך השולחן העתיד הלכות טומאת מת סימן כג סעיף יט

⁵⁰ לחם משנה הלכות נזירות פרק ז הלכה ג

⁵¹ רמב"ם הלכות שבת פרק ו הלכה יא, שו"ע ונו"כ או"ח שו"י

⁵² וגם הקנין עצמו מותר דלא כריב"ש, שעה"צ שם לה

⁵³ מ"ב שם מה

⁵⁴ ברמ"א שם הוסיף ובכתב שלהם, שאינו אסור אלא מדרבנן והיא דעת אור זרוע ודעת יחידאה היא ואין לה שום מקום בש"ס וכל הפוסקים חולקין ע"ז וס"ל דאף בכתב שלהם הוא איסור מדאורייתא דבכל לשון חייב כדאיתא במשנה [שבת ק"ג] והרמ"א הביא את דעת האור זרוע כדי להחמיר, שרק בכתב שלהם מותר לכתוב ולא בכתב אשורית, כיון שהוא מדאורייתא, אבל אין לסמוך עליו לקולא. ואפ"ה התירו בכאן ע"י א"י משום ישוב א"י ואף דהמחבר פסק לקמן בסימן ש"ז ס"ה דמלאכה דאורייתא אסור ע"י א"י אפילו לצורך מצוה זה עדיפא ולפ"ז אסור לומר לא"י בשבת לכתוב מכתב אפילו לצורך מצוה אם לא שהוא ג"כ צורך גדול אפשר דיש להקל. מ"ב שם מזו ובה"ל שם ד"ה בכתב

⁵⁵ במג"א שם כ הקשה על הרמב"ם שהרי הוא פוסק שסוריא אינה בארץ ישראל כיון שכבוש יחיד לאו שמיא כיבוש, וא"כ איך התיר לקנות בשבת בסוריא, ועוד הקשה שהרי השו"ע יו"ד קנא ח פסק שמותר למכור לכתחילה בית לגוי בסוריא, וק"ו שאסור לקנות מהם בשבת. וכתב שאפשר שסובר הרמב"ם שמ"מ יש קצת מצוה בקניית בתים בסוריא מגוי.

⁵⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד רסו נו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

עצמך ונכסי קנויים לך לא שנא אם כתוב בו כל נכסי קנויין לך, עצמו קנה על פי דיבורו, שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם שעל זה האמינוהו חכמים, אבל הנכסים לא קנה על פי עצמו, עד שיתקיים בחותמו. שלא האמינוהו בכך⁵⁷ להוציא נכסי רבו⁵⁸.

יב. הנותב כל נכסיו לעבדו יצא בן חורין שייר קרקע כל

שהוא לא יצא בן חורין

הנותב כל⁵⁹ נכסיו לעבדו יצא לחירות, שהרי הוא בכלל הנכסים, וכל שאר הנכסים קנה וקנה עצמו בכלל כל הנכסים, אבל אם שייר מקצת נכסים בין קרקע בין מטלטלין, בין פירש השויר בין לא פירשו, בין היו לו נכסים אחרים חוץ מאלו ששייר בין לא היו לו נכסים אחרים, ואפילו כתב לו עצמך וכל נכסי קנויים לך חוץ מדבר פלוני, לא יצא לחירות וגם לא קנה הנכסים, וטעמא משום דגט שחרור צריך שיהיה עניינו דבר הכורת בינו לבין אדוניו ולא ישאר לאדון בו זכות כמו בגט אשה, שספר כריתות קרייה רחמנא, לפיכך המשייר לעצמו אפילו כתב עצמך וכל נכסי קנויין לך חוץ ממקום פלוני או חוץ מטלית פלוני, אין זה כורת מכל, וכל הגט בטל, ומתוך שאינו גט אין העבד משוחרר, וכיון שאינו משוחרר גם מן הנכסים לא קנה כלום, וכן כל כיוצא בזה.

⁵⁷ ולשון הרמב"ם עבדים פרק ז הלכה ב "שחולקים הדבור ואומרים עצמו קנה מפני שהוא נאמן להביא גט שחרורו ואינו צריך לקיימו אבל הנכסים שאין אדם קונה אותם אלא בראיה ברורה לא יקנה אותם עד שיתקיים השטר".

⁵⁸ לבוש וט"ז שם כג

⁵⁹ שו"ע ונו"כ שם נז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>